

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.367/2017/8.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Némethi Csanád Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Némethi Csanád ügyvéd

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

III. rendű

IV. rendű

Az alperesek képviselői: Dr. Karancsi és dr. Kővágó Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Kővágó László I-II. rendűért

Dr. Kiss István ügyvéd IV. rendűért

A per tárgya: szerződési kikötés tisztességtelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű alperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Debreceni
Ítéltábla Pf.I.20.784/2016/11. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Debreceni
Törvényszék 7.P.21.603/2015/13. számú ítélet.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. és II. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 84.400 (nyolcvannégyezer-négyszáz) Ft első-, másodfokú és felülvizsgálati együttes eljárási rész költséget és a IV. rendű alperesnek 43.050 (negyvenháromezer-ötven) Ft első- és másodfokú együttes eljárási rész költséget, valamint az államnak felhívásra 36.000 (harminchatezer) Ft kereseti illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2007. július 2-án a felperes és a III. rendű alperes mint adósok, az I. rendű és a II. rendű alperesekkel mint hitelezőkkel jelzálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amelyet közjegyzői okiratba foglaltak. A szerződés III. pont 2. és

3. bekezdései szerint: „A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként az adósoknak a hitelezőknél vezetett számlájuk és a hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az adósok és a zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az adósok terhére fennálló kölcsön és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a hitelezők felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa”.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [2] A felperes kereseti kérelmében a kölcsönszerződés III. pontja szerinti kikötés tisztességtelenségének megállapítását kérte a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a), b), j) pontjaira hivatkozással.
- [3] Az I-II. és a IV. rendű alperesek elsődlegesen a per megszüntetését másodlagosan a kereset elutasítását kérték. A III. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította a kölcsönszerződés III. pontja 2. és 3. bekezdései tisztességtelenségét. Megítélése szerint a hivatkozott szerződéses rendelkezések a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába ütköznek, mivel kizárólag a bank nyilvántartásait, számláit, bizonylatait tekintik irányadónak. Ezeket fogadtatja el az adósokkal akként, hogy az ezek alapján kimunkált és meghatározott tartozás szolgál olyan közokirat alapjául, amely felhasználásával végrehajtási eljárás kezdeményezhető. Úgy ítélte, hogy a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) és j) pontjai alapján e szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.
- [5] Az I. rendű, II. rendű és a IV. rendű alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a keresettel érintett szerződéses kikötések nem eredményeznek fizetési kötelezettséget, azok érvénytelenségével kapcsolatban marasztalás nem kérhető, ezért nem volt helye a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 39. §-a alapján a per megszüntetésének. A keresetben

megjelölt kikötésnek az a következménye, hogy a hitelező dönt az adós szerződésszerű teljesítéséről, a kikötés a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megváltoztatja. Mindez a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontjai szerinti tilalomba ütközik.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] Az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a keresetet elutasító határozat meghozatalát kérték. Arra hivatkoztak, hogy az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon nem alkalmazták a DH2 tv. 37. §-át, annak hatálya minden fogyasztói szerződéssel kapcsolatos érvénytelenségi perre kiterjed. Álláspontjuk szerint a perbeli szerződéses kikötés nem alkalmas a felperes hátrányára egyenlőtlenség előidézésére, mivel a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 206. § (2) és (3) bekezdése, 275. § (2) és (3) bekezdései mint kógens szabályok alapján az adós ugyanolyan helyzetben van a kikötéssel is mint a kikötés nélkül. A jogerős ítélet jogszabálysértő módon állapította meg, a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b), j) pontjaira hivatkozással, hogy a bizonyítási kötelezettség a felperes terhére fordul meg, mivel ez a kötelezettségvállalás közokiratba foglalásával és a végrehajtási záradékolásával mindenképp így alakul. Álláspontja alátámasztására hivatkozott többek között a végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, a jelenleg hatályos törvény 23/C. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi LI. tv. (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111-112. §-ában írtakra.
- [7] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Ezt követően 7. sorszám alatt előterjesztett beadványában a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését kérte az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt C-34/18. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. E körben arra hivatkozott, hogy az EUB ítélete összefügg a jelen per tárgyával, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdésének feltételei fennállnak.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A Kúria a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében írtak alapján először azt vizsgálta, hogy indokolt-e a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése a felperes által hivatkozott, folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. Az rPp. 152. § (2) bekezdése akkor teszi lehetővé - de nem kötelezővé - a tárgyalás felfüggesztését, ha az EUB határozata az érdemi döntésre kihat. A Kúria megítélése szerint a jelen per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatára az EUB hivatkozott

eljárása nem hathat ki, mivel a perben felmerült jogkérdés a vitatott szerződéses rendelkezés értelmezésével dönthető el a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 207. § (2) bekezdése alapján.

- [9] A Kúria utal e körben az EUB C-72/14. és C-197/14. sz., X kontra T. A. van Dijk egyesített ügyekben 2015. szeptember 19-én hozott ítéletében kifejtettekre, amely szerint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk harmadik bekezdését akként kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság nem köteles a Bírósághoz fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ (63. pont). A Kúria mindezekre figyelemmel a felperes felfüggesztés iránti kérelmét elutasította.
- [10] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a másodlagos felülvizsgálati kérelemben hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [11] Az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését kérték. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül értelmezte a DH2 tv. 37. §-át. A hivatkozott jogszabályi rendelkezést csak azokra az érvénytelenség megállapítása iránti keresetekre lehet alkalmazni, amelyek a szerződésből eredő fizetési kötelezettséget érintik. A jelen perben előterjesztett keresettel támadott szerződéses rendelkezés nem tartalmaz ilyen kötelezettséget, ezért a DH2 tv. hivatkozott rendelkezése nem irányadó.
- [12] A Kúria a honlapján elérhető 1/2018. számú gazdasági elvi határozatban kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a Hpt. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

- [13] A perben eljáró bíróságok a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét arra tekintettel is megállapították, hogy az a Korm. rendelet 1. § (1) bek. b) pontját is sérti. A Kúria úgy ítélte, hogy ezen okból sem tisztességtelen a perbeli szerződéses rendelkezés.
- [14] A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A jelen ügyben eljáró bíróságok a Korm. rendelet szabályának a jogszabályszöveggel ellentétes tartalmú alkalmazásával, tévesen állapították meg a perbeli kikötés tisztességtelenségét amiatt, hogy az I-II. rendű alpereseket a fogyasztó - nem pedig a Korm. rendelet szerint a saját - teljesítése szerződésszerűsége körében jogosítja fel egyoldalú döntésre. A Korm. rendelet hivatkozott rendelkezésének mind a nyelvtani, mind a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I-II. rendű alpereseket a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az I-II. rendű alperesekkel szerződő fél - a felperes - kötelmi jogát arra, hogy az alperesek szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse [rPtk. 283. §], ezért nem minősült tisztességtelennek a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint. Az ügy tárgyát képező kikötés az előzőekben, a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperes tartozásának összegét, illetve a kölcsönügylet egyéb lényeges adatát illetően sem [Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.].
- [15] Mindezekre tekintettel az eljáró bíróságok, az rPtk. 209. §-ának, illetve a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjainak téves alkalmazásával állapították meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pont 2. és 3. bekezdései tisztességtelen szerződéses rendelkezésnek minősülnek.
- [16] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Záró rész

- [17] A Kúria döntése alapján az I-II. rendű alperesek mindhárom fokú eljárásban részlegesen lettek pernyertesek (a per megszüntetése iránti kérelmüket a felülvizsgálati tárgyaláson is fenntartották), ezért a Kúria az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 81. § (1) bekezdés alapján a pervesztesség arányában kötelezte a felperest - figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3)

és (5) bekezdéseire - az I-II. rendű alperesek mindhárom fokú eljárásban felmerült költségeik viselésére. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetéknek a pervesztességével arányos részét a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 15. §-a alapján köteles az államnak megfizetni.

[18] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2018. február 20.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró